

BÍBLIUMMÆLIÐ

III: Hin føroyska og hin grikksska textin.

Hitt mest umráðandi er sjálvsagt, um tekstin eftir V. D. samsvarar við hitt nýggja testamenti, — og tað er hitt grikksska, annað hava vit ikki.

Tú fært ikki meira enn sligið bókina upp, fyrr enn tú fært ferilin av, at V. D. leggur meira í at skriva lætt enn at skriva tað, sum í roynd og veru stendur í Nýggja Testamenti, meðan Jákup Dahl hevði lagt sær eina mest nær at skriva beint tað, sum skrivað er — og so longu av teirri grund mátti skriva tungt mál. Vit siggja, at V. D. ikki firrast undan at broyta yvirskriftina yvir brøvunum og skriva: bræv Paulusar til samkomuna í Róm og Rómbrævið o. s. fr., hóast yvirskriftin ger minni, men tað er tíverri symmatikst, eyðkent fyri alt arbeiðið, í heilum við síðuna av.

Longu havi eg nortið við, at V. D. eins og fleiri nýggjari umsetingar til leikmannabruks hefur lopið um smáorð ella broytt tey, hefur skorið langar setningar sundur í minni bitar, gjørt eykasetningar um til hövuðssetningar, so at alt var meira lætt lesandi. Tað er einki at siga til, at sovorðið verður gjørt av og á nú á dögum, tá ið tey lesandi í skúlanum sjálvi læra at skriva so og illa uppfata eina mongd av eykasetningum, men tað má aldri verða gjørt, tá ið ikki fyri neyðum er, og tey lesandi máa vita, at tekstin sigur nakað annað. Og tann, sum ikki umsetur sjálvur, men skrivar av eftir øðrum, má altíð vera ógvuliga varin og ansa eftir, at ikki meiningin verður broytt. Vandur er fyri.

Hini klassisku málini eru óføra logiskt uppbygd. Har er eitt hövuðs-sagnorð, sum sigur hitt mest umráðandi og altíð má standa í hövuðssetningi, meðan tankar, sum á onkun hátt lýsa hövuðstankan, antin kunna koma í eykasetningum av tí slag, sum vit brúka, ella oftast verða settir í luttökúhátt. Og er luttökúhátturin mest ógvuliga torførur at umseta, av tí at hvør sagnorðatið hefur sín egnu luttökúhátt (hjá okkum bert nútíð og núliðin tíð í aktiv), og eisini av tí at grikst mál er eyðkent av tíðum, sum vit yvirhóva ikki hava (hitt fyrra og hitt seinra aorist). Hetta ger, at ein og hvør umseting verður eitt sindur við síðuna av, og skriva vit nú eftir eini umseting ella kanska fleiri, er vandi fyri, at tað verður enn meira við síðuna av, — tað er millum annað av hesi grund, tað er fyri neyðum, at ein prestur er ikki lítið kønur í grikksum máli.

Lesu vit nú bókina eftir V. D., siggja vit, at hann leggur yvirhóva ikki í, um ein setning er hövuðssetning ella eykasetning, um ein *tanki* er hövuðstanki ella eykatanki. Av sínum egnu eintingum ger hann hövuðsetning um til eykasetning og umvent, bara orðini fara at falla lætt, og við-

hvørt bronglar hann so meiningina (eisini av øðrum orsökum). Dömini eru nógv. Eg taki bara nakrar fáar greipur úr rúgvuni.

Í ápostlasöguni kap. 24, 7 skrivar Jákup Dahl beint: »Men Lýsias herhövdingin kom til og fórði hann burtur úr hondunum á okkum við stórari valdsgerð«. V. D. skrivar: »Men Lýsias herhövdingi gjörði mikið yvirgangsverk: hann kom til og tók hann úr hondum okkara.« Hetta er kanska bæði lættari mál og meira málandi. Men tekstin sigur ikki so, og hetta er eyðkent dómi upp á, hvussu V. D. hefur búið um tekstin hjá Jákup D. Hitt einasta sum er broytt, er málsliga skeiðt. Soleiðis kanst tú bera teg at, tá ið tú skrivar bíbliusögu fyri børn, men ikki tá ið tú umsetur hitt Nýggja Testamenti. Tá skalt tú, so mikið sum møguligt skriva tað sum skriftin sigur. Tað var jó sovorðið, sum protestantar-nir lögdu hina rómversku kirkjuna undir, at hon hevði gjørt, tá ið hon týddi Vulgata. Eisini hini lutherisku hildu jú, at skriftin skal vera regla og mál fyri kristnamanna lív og læru, og vit siggja enná upp á skriftina á nógv meira frian hátt enn hini reformeraðu og allir stakflokkar teirra.

Í hesum nevnda dómi verður meiningin tó ikki beinan vegin broytt. Aðrastaðni hefur tað harimóti stóran týðning fyri meiningina, um orð verða umsett beint ella ikki. Í bíbliukjakinum hefur S. Matth. 23, 19—20 verið drigið fram. Har er tað ivaleyst, at V. D. ikki hefur umsett beint. Hövuðs-orðið er: *mateuteusate*: gerið til lærusveinar, og upplýsa tvey orð í luttökúhátti, hvussu teir skulu gera hetta: doypandi og lærandi. Har er yvirhóva einki at ivast í. Hitt einasta, sum ivingasamt er, er um orðið doypandi er nútíð ella aorist (baptizantes ella baptizantes). Nú hefur V. D. eisini bart út viðgingið, at hann hefur ikki troystað sær til at skriva hitt beina, av tí at tað kann hugsast at styðja hina kirkjuliga uppfatan av dópinum! Og so hefur hann umborið seg við, at hann hefur umsett beint sum Luther. Henda umberslan er nú ikki góð. V. D. átti at kunnað sagt sær sjálvum, at orsøkin til, at nútíðin hefur verið noydd her og aðrastaðni at broytt Luther, hóast pietetin ímóti honum fórði við sær, at teir í öldir skrivaðu sum hann, beinan vegin er tann, at týðing hansara ikki til fulnar samsvarar við hitt Nýggja Testamenti og viðhvørt gevur aðra meining. Og hví hava so teir Luther, Melancton Cruciger og Pomeranus ikki skrivað beint, sum teir løsu? Dugdu teir ikki grikkst mál? Meira enn so! Og tað hefur ikki verið fyri at geva orðunum minni kirkjuligan dóm, tí at fáur hefur úttalað seg harðari móti anabaptistum enn Luther. Nei, tað var beinan vegin av tí, at hitt týska málið tá á dögum ikki var so mikið framkomið, at tað kundi endurgeva hini klassisku málini beint,

uttan at tað gjörðist ringt týskt mál. Tí valdi Luther allar staðir at uppløysa luttökúháttin, eisini sjálvsagt Matth. 28. Tað var ein neyðhjál. Men ein neyðhjál skal ikki vera nýtt longur, enn fyri neyðum er.

Men eisini aðrastaðni, tá ið V. D. hefur broytt Jákup D. eitt sindur hefur hann spilt meiningina, hóast hetta ikki kann styðja sermeiningar hansara. Hyggið ápostalasöguna kap. 16, 14—40. Har er lítið broytt í tekstin hjá Ják. D., men hitt munaligasta, sum broytt er, ger, at tað ikki verður høpi í söguni. Ják. D. kallar beint strategoi fyri stýrismenn, meðan V. D. av egnum eintingum kallar teir: dómarar. So lesa vit, at dómararnir verða bangnir, av tí at rómverskir borgarar eru tyktadur ulla lögliga dóm. Men hetta kann aldri koma dómarunum nakað, men harimóti stýrismonnum, sum hava ábyrgdina fyri, at eingin verður agaður og meinslaður uttan dóm. Sorinskrivarin kann ikki hava ábyrgdina, um so er, at fútin hefur sett mann fastan og farið illa við honum. Hevur onkur umseting av teimum, V. D. hefur skrivað eftir, týtt á hendan hátt (eg havi ikki hugt sær allar), sýnir hetta bert, hvussu hættisligt tað er at skriva av eftir umsetingum.

Ella lesið Pæturs fyrra bræv kap. 3, 20: »... teimum, sum í forðum hövdu verið ólýdnir ... vórðu bjargað ígjøgnum vatn« (Ják. Dahl) verður

av V. D. broytt til: »... vórðu bjargað við vatni!« So er öll meiningin burtur. Vatnið er her ein líkning, sum merkir deyðan, sum so ofta. Vit hava hetta sama hjá Paulusi í Rómverjabr. 6, 4 og Koll. 2, 12.

Dömini rúgva nógv, men betur er at lýsa summi meira greiniliga enn bara at nevna hópin. Tað kann fáur fata kortini. Men ynskja fólk fleiri taki eg fegin fleiri greipur upp úr rúgvuni.

Men so skal eisini verða nevnt, at viðhvørt haldi eg V. D. at vera beinari, av tí at Ják. Dahl hevði lyndi til at brúka eldri lesimátar, sum nútíðin er farin frá, hóast tað neyvan beinan vegin kann verða prógvað, hvat ið beinari er. Ofta skrivar Ják. Dahl: fyri Kristis skuld (día Christon), V. D.: við Kristi (día Christou), t. dömis Seinra Kor. kap. 3, 4. Grikkst n og grikkst u eru í handritinum næstan meilíki, tá ið handritini eru skrivað við smáum stavum, men av ymskum grundum halda teir lærdu nú hitt seinna at vera beinari og falla betur. Í sovorðum hefur tað verið til gagns, at V. D. hefur skrivað eftir umsetingum, sum hava brúkt hinar nýggjastu tekstúgáurnar.

Í komandi grein skulu vit siggja nokur dómi á hitt føroyska málið hjá Victor Danielsen.

Gudmund Bruun.

Benyt Olaidagene

paa bedste maade ved at aflægge et besøg hos os. De vil her finde det største udvalg indenfor:

Kjoler (ogsaa taftkjoler)
Frakker
Dragter
Nederdele
Jiggers
Vendefrakker, uldne,
flere farver,
samt i vor sædvanlige
kendte bomulds-kvalitet
Strikkegarner
Habitter
Jakker
Cotton-Coats
Benklæder

GUNNAR STOKHOLM

Hoydalsvej 8 — Tórshavn

Telefon 606 (omstilling til alle afdelinger)

Bemærk vor udstilling i K. F. U. M.s bygning.